

§ 48 Medlemskap i Svenska kyrkan

ANETTE NORDGREN:

Ordförande! Jag vill yrka bifall till motion 2017:24 punkt 1 angående en översyn av 29 kap. § 1 i kyrkoordningen om medlemskap i Svenska kyrkan, särskilt vad avser medborgarskap. Det är det jag tänkt på med motionen. Jag ville alltså att man tittade just på medborgarskapets koppling till medlemskap. I utskottets överväganden står det, att både Svenska kyrkans ställning och människors livsmönster har förändrats sedan det infördes bestämmelser om direktkoppling mellan medborgarskap och kyrkotillhörighet. Varför finns då ordet medborgare kvar? Är det en rest från tiden som statskyrka?

I kyrkoordningen står det allra först: ”En person som är svensk medborgare får tillhöra Svenska kyrkan” och så vidare. De andra då? Det står att kyrkostyrelsen beslutar om de andra får vara med eller inte. Hur det går till, det är säkert helt okej. Det baseras förmodligen på dopet. Jag är inte svensk men jag får vara med. Någonstans läste jag också ordet lämplighetsprövning. Det tyckte inte jag kändes så bra, men det känns ju fint när det står att jag är lämplig att vara med fast jag inte är svensk medborgare. Eftersom det baseras på dopet, varför står det då kvar när det ändå inte riktigt gäller? Det har gått ganska många år sedan skilsmässan mellan stat och kyrka. Jag har tittat lite på hemsidor. Jag har naturligtvis inte tittat på alla, men detta med medborgare står inte på så många ställen, utan det står att dopet är medlemsgrundande.

Vi har också en skrivelse från förra året angående en motion från 2016. Där kunde vi läsa, att det ska ha gjorts en analys i våras angående tillhörigheten i relation till medborgarskapet. Den skulle då göras på våren och en systemutveckling skulle slutföras nu i höst. Vi ska få en rapport om det 2018 och det handlar om den som flyttar utomlands och som då förlorar sitt medborgarskap. Men det visar ju, att det är ganska viktigt att vi tittar på detta. Det verkar som att vi inte har skilt oss från staten. Vi har bara separerat så där lite på prov, som en del kan göra. Vi kanske fortfarande tycker om varandra och vill vara ihop. Vi kanske flyttar ihop sedan igen. Vi kanske ska bestämma oss om vi ska gå skilda vägar eller inte. Jag tycker inte att ordet medborgarskap ska finnas med i kyrkoordningen.

Bifall till motion 2017:24 punkt 1. Tack.

KJELL PETERSSON:

Ordförande! Jag har skrivit en av de motioner som finns med i det här betänkandet. Det är 2017:66 som handlar om dop och kyrkotillhörighet. Nu är det så att utskottet har en välvillig behandling av de här motionerna och menar, att de tre motioner som den här delen av utskottets betänkande behandlar ska tas upp i en utredning. Det tycker jag låter bra.

Det som är min stora angelägenhet handlar om kyrkans självförståelse. Jag har uppfattat och sett, att man i fler och fler sammanhang börjar tala om kyrkan som en medlemsorganisation. Svenska kyrkan är Sveriges största medlemsorganisation och så vidare. Det återkommer inte så sällan. Jag tycker inte om den utvecklingen, därför att det som är det grundläggande för Svenska kyrkan är ju i stället att vi är en sakramental gemenskap, som är byggd på dopets grund. Jag inser, att man ibland behöver tala om kyrkan som en organisation. Skillnaden mellan de här två synsätten är att en medlemsorganisation är byggd nerifrån och underifrån, medan kyrkans grund inte beror på medlemmarnas beslut utan på Guds frälsningshistoriska gärningar

i Jesus Kristus. Denna självförståelse är det så oerhört viktigt att vi bevarar och har aktuell i en mängd olika sammanhang och då också med dop och kyrkotillhörighet.

Anledningen till att jag började fundera på det här fick jag när jag i somras tjänstgjorde nere i Småland. När begravningsbyrån ringde om dödsfall var deras första fråga till pastorsexpeditionen om han eller hon var medlem. Det är väl i och för sig en berättigad fråga, men jag tycker att den allra mest grundläggande frågan är den om han eller hon var döpt. Dopet riskerar på något vis att bara liksom falla bort och falla undan. Som kyrka har vi alltså dopet som vår grund och det måste vi fortsätta att ha. Det är alltså detta som är min stora angelägenhet i det här ärendet, och jag hoppas att hela det här komplexet tas upp i det arbete som är under planering i kyrkostyrelsen.

Jag har inget annat yrkande än utskottets.

MARGARETA CARLENIUS:

Ordförande! Jag tillstyrker utskottets förslag om att utreda möjligheten att fortsätta vara medlem i Svenska kyrkan om folkbokföringsadress saknas. Motionen handlar om att människor som kommer på obestånd och förlorar sin bostad, våra hemlösa alltså, ska ha en möjlighet att fortsätta att vara medlemmar i Svenska kyrkan. Som nu är fallet mister de sina möjligheter att vara medlem i kyrkan. Där ser jag det som viktigt, att vi inte förstärker utanförskapet för människor som ändå är marginaliserade. Ett viktigt perspektiv är det som många av våra diakoner lyfter, att den hemlöse som saknar folkbokföringsadress på det sättet inte är berättigad att söka bidrag och bistånd ur vissa fonder.

Jag tackar åter igen för behandlingen för de mest utsattas skull, våra minsta systrar och bröder i Kristus. Bifall till utskottet.

JOHAN BLIX:

Ordförande! Jag talar för utskottet och yrkar bifall till utskottets förslag att med anledning av motionerna 2017:24, 2017:66 och 2017:115 besluta att uppdra åt kyrkostyrelsen att i arbetet med den översyn av frågorna om kyrkotillhörigheten beakta det som utskottet har anfört. Först vill jag säga att jag vill haka på en föregående talare. Det är ganska märkligt att, när vi har lagt ner en hel del teologisk tankemöda på att inte tala om medlemskap utan om kyrkotillhörighet, man ändå konsekvent använder ordet medlemskap i hela det här ärendet. Det är lite underkänt där.

Ett av de här ärendena kom upp förra året och då var det fråga om kommunikation, som jag minns det. Hur kommunicerar vi med dem som mister sin kyrkotillhörighet när de lämnar landet? Man ville att man på något vis då skulle upplysa dem om att de inte längre är kyrkotillhöriga. Nu har ärendet återkommit på ett annat sätt. Jag hoppas att lösningen på det här problemet i stället blir, att de får fortsätta att vara kyrkotillhöriga. Det finns ju ett arbete som pågår omkring detta i kyrkokansliet, fast det inte är slutfört.

Den andra frågan är den om försvunna personer. De försvinner ju då ur registren. Där är det så, att de inte försvinner som medlemmar även om de försvinner ur registren. Man är kyrkotillhörig så länge man vill vara det. Den frågan överlämnas ju också. Jag kan nämna, att det finns ett ganska stort register över personnummerslösa människor i Svenska kyrkan som till exempel är döpta. Det finns tusentals personer där. Till det registret skulle man kunna flytta försvunna personer. Det är bara ett litet förslag från min sida.

Sedan har vi då Kjell Peterssons ansvar för döpta, icke kyrkotillhöriga. Det är som jag ser det en annan sorts fråga. Det är egentligen inte en registerfråga utan en pastoral fråga, som naturligtvis är viktig. Här har man också i yttrandet övervägt om de kyrkliga handlingarna i förhållande till dessa. Jag vet inte om det finns någon anledning att reglera det ytterligare. Det är möjligt att det gör det, men den frågan överlämnas ju också då.

Jag kan göra en personlig bekännelse. Jag har varit präst i över 40 år och jag har aldrig förvägrat en kyrklig handling för någon som själv vill bli begravd eller döpt eller gift eller vad det nu är. Varför ska man hålla på att bråka med folk om sådant? Det förstår jag inte. Tack för ordet.

Bifall till utskottet.

LEIF NORDLANDER:

Ordförande! Jag kan bara instämma i Johan Blix sista replik. Jag har heller aldrig nekat någon och kommer aldrig att göra det heller. Så länge man är döpt är man kyrkans ansvar. Om man sedan betalar skatten eller kyrkoavgiften eller inte är för mig en fullständigt irrelevant fråga.

Jag har under de senaste åren varit kyrkoherde i Vara pastorat – jag kan inte räkna dem alla – där det ofta har varit social misär bakom dem som är utträdde. Rakt av har man supit upp pengarna i stället för att betala till kyrkan. Att då till de anhöriga säga att, det ska kosta som tidigare hos Pastoratsförbundet tre eller fyra gånger clearingavgiften tycker jag är ohemult. Det är fruktansvärt att kunna säga någonting sådant. Jag har aldrig tagit betalt för något sådant och kommer aldrig att göra det heller. Sedan får de säga vad de vill. Här är det de döpta det handlar om och därför måste vi ha det som grund och ha med det i utredningsarbetet. Vi får göra det klart, att det är de döptas gemenskap vi pratar om, inte de som betalar. Tack.

Beslut i ärendet återfinns i kyrkomötets protokoll, § 115.